

met de gegevens en de formaliteiten van de geloofsleer. Laten wij ons voor oogen houden, dat dit alles met de kunst niets te maken heeft. Dit moest ik zeggen ter wille van de zuiverheid der beschouwing.

II.

MATTHIEU WIEGMAN.

Het zal zoo ongeveer twintig jaren geleden zijn, dat sommige schilders van de jonge Amsterdamsche school het land van Bergen en Schoorl uitverkoren om daar te gaan werken. Wie de eerste was, weet ik niet, maar al gauw waren er Matthieu Wiegman, Gestel, van Blaaderen, Colnot en Filarski; anderen volgden, dichters ook, musici en beeldhouwers en er ontstond een fleurig *cénacle*, waarin ook de figuur van den „philosophe distingué” niet ontbrak. Natuurlijk bleef het niet zoo, en dat was gelukkig, want niets is zoo doodend in de kunst als het behoud en de sleur. Op een zeker oogenblik merkt men, dat er geen noodzakelijkheid is tot het bijeenblijven en dan gaat men uiteen en zoekt het elders. En altijd is er ook de drang om weer nieuwen adem te scheppen in Frankrijk en Italië, welke onze cultuur bevruchten sinds wij het schrijven hebben geleerd.

Het is natuurlijk altijd een toeval, dat zulk een centrum ontstaat; is niet overal de schoonheid te vinden? Maar toch is er steeds een innige, geenszins toevallige betrekking tusschen het landschap en de schildersgroep, die zich daar vestigt. De Haagsche impressionistische school zocht vóór alles de kleur en waar zij werkte, in de Haagsche duinen en bosschen, aan de Nieuwkoopse en Loosdrechtsche plassen, was het bovenal de bijzondere kleur, die de bekoring gaf. De jonge Amsterdamsche school zocht naar stijl en vond die in het toen nog ongerepte stijlvolle Bergensche en Schoorlsche land en later in Italië, Zuid-Frankrijk en op Corsika.

In het begin dezer beschouwing is gezegd, hoe Piet, die, hoewel ongeveer een jaar ouder, eerst op 23-jarigen leeftijd ging schilderen, zijn groei als schilder vond in Schoorl; thans moet worden verteld van Matthieu, die in Bergen de eerste bevrijding vond uit zijn zoeken naar uiting van al, dat in hem broeide.

Evenals Piet toonde Matthieu al in den aanvang een sterke individualiteit; door zijn werk loopt een vaste lijn; het toont in alle overgangen een onverzettelijk streven naar een hoog doel en die nooit doovende overtuiging leidt al van zelf tot de conclusie, dat de kunstenaar iets te zeggen heeft, dat buiten tijd of toeval staat, en dat in hem iets brandt van dat heilig vuur, dat alleen het kunstwerk doet scheppen.